

BARNKONSEKVENSANALYS

För DPä 402/100 Harbo skola

Harbo tätort

Heby kommun

INNEHÅLL

INLEDNING	3
Bakgrund till detaljplaneändring	3
Vad innebär en barnkonsekvensanalys?	3
Syfte och mål	3
Barnkonventionen och PBL	3
Kommunplan 2013	4
Metod.....	5
KARTLÄGGNING AV FÖRUTSÄTTNINGAR	8
Nuläge	8
Planerad utbyggnad	10
PÅGÅENDE PLANARBETE	12
Beskrivning av planförslaget	12
BARNDIALOG	12
ANALYS AV PLANFÖRSLAGET	14
Förskola och skola	14
Utemiljö.....	14
Trafiksituation	15
Åtgärder	15
FORTSATT ARBETE	15
Planarbete	15
Återkoppling.....	15
SLUTSATS.....	15
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	15

INLEDNING

Bakgrund till detaljplaneändring

Hebyfastigheter planerar tillsammans med Heby kommun för en tillbyggnad av Harbo skola samt nybyggnad av förskola i anslutning till skolan. Detta för att verksamheten ska kunna utvecklas och effektiviseras inom lokaler utformade enligt dagens normer och krav.

Ett förhandsbesked för den önskade byggnationen söktes under våren 2021. Bygg- och miljönämnden beslutade 2021-04-12 att med negativt förhandsbesked inte tillåta om- och tillbyggnad av skolan samt nybyggnad av skolan eftersom de sökta åtgärderna inte är att betrakta som små avvikelser samt eftersom de befintliga avvikelserna inte kan betraktas som godtagna avvikelser (Bmn § 29).

Önskad bebyggelse avviker från detaljplanen genom att delar av den nya byggnaden för förskola ligger på prickmark samt u-område. Delar av förslaget har också en byggnadshöjd på 8,1 respektive 9 meter vilket även det avviker från detaljplanen som anger maximal byggnadshöjd 7 meter. Detaljplanen behöver således ändras för att möjliggöra önskad bebyggelse.

En ansökan om ändring av detaljplan inkom från Hebyfastigheter 2021-04-30. Positivt planuppdrag beslutades av kommunstyrelsen 2021-06-08. Detaljplaneändringen har varit på samråd mellan 2021-10-22 – 2021-11-19.

Vad innebär en barnkonsekvensanalys?

En barnkonsekvensanalys (BKA) är ett verktyg för att synliggöra vilka konsekvenser ett projekt får för barn och unga. Syftet är att belysa både ett *barnperspektiv* på förändringen och *barnets perspektiv* på sin fysiska och sociala miljö. Ett barnperspektiv innebär att företrädare för barnen, så som pedagoger eller föräldrar, ger sitt perspektiv på vad som vore bäst för barnen. I en dialog där barnen själva får komma till tals framkommer barnens perspektiv.

Syftet med en BKA är att säkerställa att barns rättigheter finns med i planeringsprocessen och beslutsfattandet och integrera dessa i den fysiska miljön.

Syfte och mål

Denna BKA syftar till att lyfta fram och bedöma vilka konsekvenser detaljplaneändringen för Harbo skola, DPä 402/100, får för barnen.

Målet är att säkerställa en planering där barnens bästa är i fokus.

Barnkonventionen och PBL

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Det innebär att Sverige har bundit sig folkrättsligt till att förverkliga den. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar vilka slår fast vilka rättigheter varje barn ska ha. Barnkonventionens artiklar 1-42 är inkorporerade i svensk lag sedan 2020.

Följande fyra artiklar är grundprinciper och alla övriga artiklar ska läsas utifrån dessa:

Artikel 2. Lika värde. Varje barn har samma rättighet och lika värde. Barn ska skyddas mot all form av diskriminering.

Artikel 3. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet. Alla åtgärder eller beslut som rör barn kräver ett kvalificerat ställningstagande om vad som är barnets bästa. Hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet. Denna rättighet ska beaktas både för enskilt barn och för grupper av barn.

Artikel 6. Liv, överlevnad och utveckling. Varje barn har rätt till liv. Beslut ska bidra till optimala förutsättningar för hälsa och utveckling.

Artikel 12. Delaktighet och inflytande. Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. Berörda barn ska alltid beredas möjlighet att komma till tals, om det inte strider mot barnets bästa. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

PBL (2010:900) är en speciallag till skillnad från Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Det innebär att reglerna i PBL har företräde om dessa kolliderar med en lag som reglerar allmänna frågor. Ett barnrättsperspektiv och barnets perspektiv ska dock ändå alltid beaktas vid tillämpningen av PBL. Utöver de fyra grundprinciperna ovan finns det ytterligare fyra artiklar som särskilt bör beaktas i samhällsbyggnadsprocessen. Dessa är:

Artikel 4 Alla tillgängliga resurser ska utnyttjas för att genomföra åtgärder för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Artikel 23 Barn med funktionsnedsättning och deras rätt till aktivt deltagande i samhället.

Artikel 27 Rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

Artikel 31 Rätt till vila, fritid, lek och rekreation anpassad till barnets ålder.

Vad som är barnets bästa avgörs i varje enskilt fall. Vid planläggning ska enligt 2 kap. 1 § PBL hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen, där kommunen bevakar de allmänna intressena. Barns intressen är ett av flera allmänna intressen som omfattas vid denna avvägning.

Om ett beslut kommer påverka ett barn eller en grupp barn måste beslutsprocessen enligt barnrättskommittén innehålla en utvärdering av eventuella positiva och negativa konsekvenser för barnen.

Kommunplan 2013

Kommunens översiktsplan, Kommunplan 2013, anger att det i Heby kommun ska erbjudas en trygg resa genom det livslånga lärandet. Vidare anges att all verksamhet ska genomsyras av FN:s konventioner om barns rättigheter. Följande inriktningsmål gällande en trygg uppväxt finns angivna i översiktsplanen:

- *Heby kommun ska vara en trygg och säker kommun.*
- *Skolorna i Heby kommun ska vara bland landets bästa.*
- *Individuella behov. Varje barn/elev ska erbjudas en förskola och skola som utgår från varje individs behov, för att därigenom ges möjlighet att utvecklas på absolut bästa sätt.*
- *Stimulera nyfikenhet. Varje barn/elev ska erbjudas en verksamhet som stimulerar till ständiga förbättringar i sitt lärande och sin utveckling.*
- *Glädje och trygghet. Varje barn/elev har rätt till en arbetsmiljö som präglas av glädje, trygghet och stimulans och som bidrar till god hälsa.*

Metod

Denna barnkonsekvensanalys baseras på en kartläggning av förutsättningar samt en barndialog. Utifrån detta analyserades planförslaget.

Kartläggning av förutsättningar

Kartläggningen syftar till att ge en förståelse för platsen idag och hur dess förutsättningar ser ut. Kartläggningen är till stor del hämtad från samrådsförslaget för detaljplaneändringen. För en komplett förståelse beskrivs även det pågående planarbetet.

Kartläggningen kompletteras även med en dialog med barnen om vad de tycker är bra respektive mindre bra med den nuvarande skolan respektive förskolan och tillhörande gård.

Barndialog

Barndialogen är utformad med inspiration av barnombudsmannens stöd Unga Direkt. Dialogen planeras och genomförs i följande steg:

1. Förberedelser

I det inledande arbetet definieras dialogens syfte. Viktiga frågor är vilka barn som bör medverka, hur många, om dialogen ska ske i grupp eller enskilt. På vilket sätt kan barnen medverka i arbetet och hur ska resultatet användas?

I detta fall är syftet med dialogen att ta del av barnens syn på den till- och nybyggnad som planeras på Harbo skola. Upplägg på dialogen diskuterades med skolans rektor som föreslog att vi kunde träffa elevrådet. På så sätt fick vi träffa representanter från alla klasser (utom förskoleklassen) på ett sätt som de är vana att arbeta på. Dialogen skedde i grupp och en lärare deltog för att stötta barnen och ibland hjälpa till att förtydliga.

2. Kontakt med barn och unga

I detta steg kartläggs vilka kanaler som ska användas för att nå barnen och hur informationen om mötet ska förmedlas, via brev eller telefon. I detta steg utreds även om vårdnadshavares samtycke krävs. Informationen till barnen formuleras på ett åldersanpassat sätt.

Kontakt med eleverna togs via skolans rektor. Hon delgavs i förväg de frågor vi planerat att ställa så att de klasser som hade möjlighet kunde gå igenom de i förväg och sammanställa synpunkter från hela klassen.

3. Arbetsträff

Arbetsträffen planeras och genomförs utifrån gruppens sammansättning och deltagarnas ålder. Frågeställningar som arbetsträffen har som målsättning att ge svar på:

- Vad tycker ni är bra med er förskola/skola idag?
- Vad tycker ni är mindre bra?
- Vad tycker ni är bra med er gård idag?
- Vad tycker ni är mindre bra?
- Vad tror ni kommer bli bra med den nya skolan/förskolan?
- Vad tror ni kommer bli bra med den nya gården?

Frågorna ovan delges rektorn innan besöket.

Arbetsträffen genomförs på skolan. Tolv elever i åk 1-6 deltar tillsammans med en lärare. Träffen inleds med en kort presentation följt av frågeställningarna nedan. Eleverna svarar klassvis i tur och ordning.

- Vad tycker du om att göra när du är ute/Vad är bra med befintlig skolgård?
- Vad tycker du är mindre bra med befintlig skolgård/vad saknar du?
- Vad tycker du är bra med den nuvarande skolan?
- Vad tycker du är mindre bra med den nuvarande skolan?

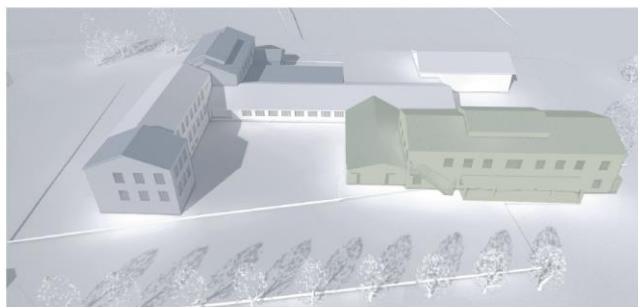
FÖRSTUDIE HARBO
FÖRSKOLA OCH SKOLA

Tillbyggnad skola
Skiss:
Datum: 23-03-04

Befintlig skola
 Ny förskola
 Tillbyggnad skola (bef. rives)
 2 klassrum, 2 grupprum och trapphus (i två plan)
 nytt wc/rwc och allrum i bef. hus (i två plan). Samt personaldelar

ARCHUS SE
 VÄSTERÅS
 Kupperbergsgatan 8
 722 13 Västerås
 Tel: 021-15 60 00

Illustration över planerad till- och nybyggnad som presenteras för eleverna under dialogen.

FÖRSTUDIE HARBO
FÖRSKOLA OCH SKOLA

RTA nybyggnad

Totalt: 1961 m²
 1. Förskola (2 plan): 1003 m²
 2. Kök, matsal, klassrum (2 plan): 606 m²
 3. Personalutrymmen (1 plan): 188 m²
 4. Klassrum (2 plan): 164 m²

RTA ombyggnad

Totalt: 636 m²
 1. Personalutrymmen, fritids, bibliotek, förskoleklass (Entréplan) 360 m²
 2. Klassrum, trapphus (plan 1) 238 m²
 3. Klassrum, trapphus (plan 2) 238 m²

Förskola och skola
 Skiss: Visningsbilder
 Datum: 23-03-04

Ny förskola
 Tillbyggnad skola

ARCHUS SE
 VÄSTERÅS
 Kupperbergsgatan 8
 722 13 Västerås
 Tel: 021-15 60 00

Illustration över planerad till- och nybyggnad som presenteras för eleverna under dialogen.

Eleverna får därefter se illustrationer över den tänkta till- och nybyggnaden. Illustrationerna är utskrivna på A3-papper som eleverna tittar på klassvis. Eleverna får därefter frågan:

- Vad tror ni blir bra med den nya skolan?

Eleverna får därefter se en illustration av planerad skolgård. Även denna är

utskriven på A3-papper som eleverna tittar på klassvis. Illustrationen förklaras för vardera klass och önskemål och reflektioner om den nya skolgården fångas upp under tiden.

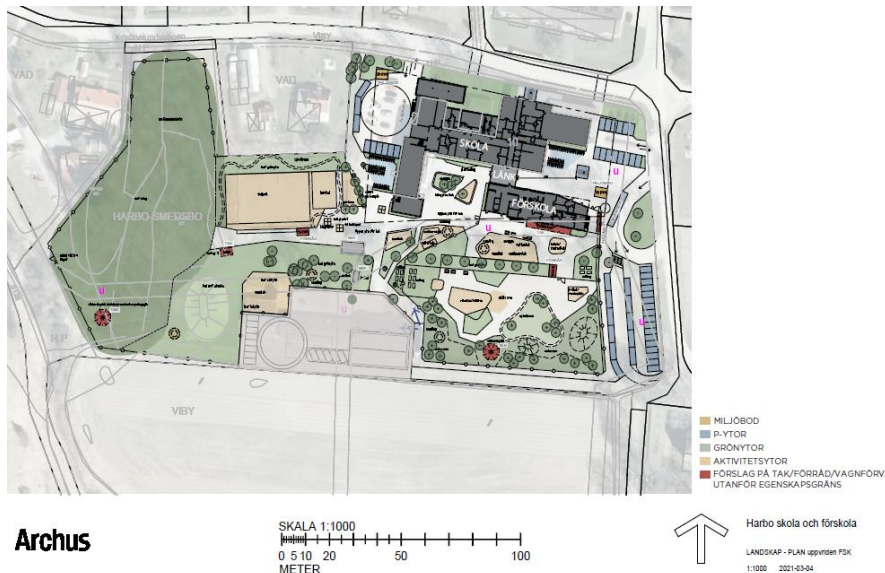

Illustration av planerad skolgård som presenteras för eleverna under dialogen.

4. Kodning och analys

Materialet kodas och analyseras för att kunna samla och återge barnens berättelser på bästa sätt.

Elevernas synpunkter sammanställs utifrån de olika frågeställningarna. I resultatet redogörs även för hur många klasser som haft samma synpunkt. De svar som flest klasser svarat lika presenteras först i listan.

I analysen redogörs för elevernas synpunkter i förhållande till det som planeras för att tydliggöra vilka av deras önskemål som kommer uppfyllas och inte.

5. Återkoppling till barnen

Barnen informeras om hur deras synpunkter har påverkat planeringen.

Återkoppling till barnen sker med svar på deras frågor och information om hur deras synpunkter hanteras i det fortsatta arbetet.

Analys

Utifrån de förutsättningar som kartlagts och de synpunkter som framkommit under barndialogen analyseras planförslaget. Analysen sker för följande delar av planförslaget:

- Nybyggnad förskola och utbyggnad skola
- Utemiljö
- Trafiksituation

Analysen avslutas och sammanfattas med förslag på åtgärder som kan förbättra planförslaget.

KARTLÄGGNING AV FÖRUTSÄTTNINGAR

Nuläge

Planområdet ligger i den nordöstra delen av Harbo tätort, ca 800 meter från centrum och 500 meter från idrottsplatsen. Närmsta lekplats ligger ca 200 meter bort. Ca 350 meter från skolan ligger även ett välbesökt skogsområde.

Harbo ligger ca 1 mil från Östervåla, ca 2 mil från Tärnsjö och ca 4 mil från Uppsala.

Orienteringskarta över detaljplaneområdets läge i Harbo tätort

I Harbo tätort bor 816 personer (2020). I Harbo skola går idag 110 elever från förskoleklass till årskurs 6. Befintlig skolbyggnad från 1960-talet består av en byggnadskropp i en till två våningar.

Befintlig skolbyggnad sett från sydost.

Befintlig skolbyggnad sett från norr.

På skolgården finns gott om yta men en stor del av skolgården består av hårdgjord mark med relativt låga lekvärdar. Här finns bland annat gungor, klätterställning och bollplank. På skolgården finns också en fotbollsplan samt en grusyta.

De gröna värdena utgörs främst av ett skogsområde i den västra delen av fastigheten. Utöver det finns ett antal träd i anslutning till de hårdgjorda ytorna, bland annat en allé bestående av nio oxlar.

Ortofoto över befintlig skolgård på Harbo skola. Aktuellt planområde markerat med röd streckad linje. Förskolan Tegelbackens går markerad med grön streckad linje.

På Harbo förskola går barn som är mellan 1 och 5 år gamla. Harbo förskola är idag uppdelat på Klockängens förskola (1-åringar till 4-åringar) och Tegelbackens förskola (5-åringar).

Klockängens förskola ligger öster om skolan med en gata som avgränsar de två fastigheterna.

Ortofoto över Klockängens förskola med förskolegården markerad med grönstreckad linje.

Tegelbackens förskola ligger på samma fastighet som skolan men omfattas inte av detaljplaneändringen. Efter utbyggnaden av den nya förskolan kommer samtliga avdelningar flytta till den nya byggnaden. Det är i dagsläget inte klart vad lokalerna på Tegelbackens förskola kommer användas till efter utbyggnaden.

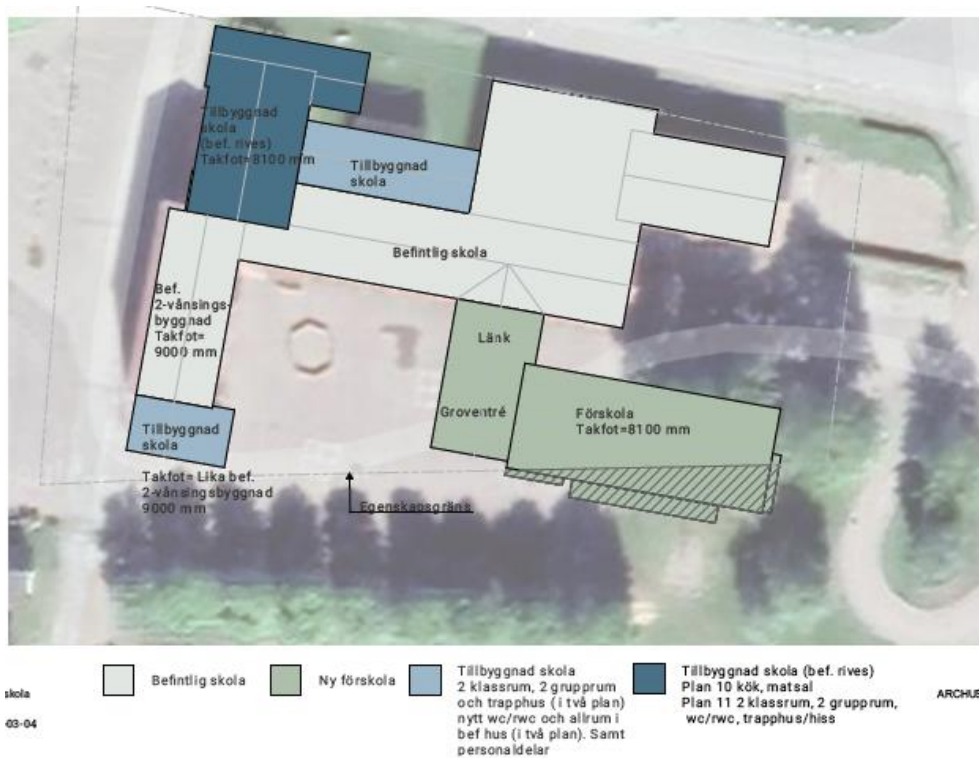
Ortofoto över Tegelbackens förskola med förskolegården markerad med grönstreckad linje.

Planerad utbyggnad

Skolan planeras byggas ut med 7,4 meter mot söder. Befintlig byggnadshöjd är här 9 meter vilket även tillbyggnaden planeras bli. I den nordvästra delen av befintlig skolbyggnad planeras nuvarande matsal och kök rivas och ersättas med en ny byggnadsvolym i två våningar med en byggnadshöjd på 8,1 meter.

I anslutning till skolbyggnadens sydöstra hörn planeras en ny byggnad innehållande förskola vilken byggs ihop med befintlig skolbyggnad genom en länk. Denna byggnad planeras bli två våningar, med en byggnadshöjd på 8,1 meter.

Förskolan kommer ha plats för ca 120 förskolebarn och skolan för ca 150 elever i åk F-6.

Planerad till- och nybyggnad av Harbo skola och förskola. Skrafferad del av förskolan är placerad på prickmark (mark som inte får bebyggas) samt u-område (ledningsområde som inte får bebyggas). (Archus 2021-03-04)

Planerad till- och nybyggnad av Harbo skola och förskola. (Archus 2021-03-04)

PÅGÅENDE PLANARBETE

Beskrivning av planförslaget

Den pågående planändringen syftar till att möjliggöra utbyggnad av Harbo skola samt nybyggnad av förskola i anslutning till skolan. Detaljplanen ändras gällande prickmarkens utbredning, d.v.s. var byggnader får placeras, tillåten nockhöjd samt markreservat för underjordiska ledningar. En del av prickmarken ersätts av korsmark för att möjliggöra byggnation av mindre komplementbyggnader då detta ofta förekommer på skolgårdar.

Buller

En bullerberäkning har gjorts utifrån Boverkets och Sveriges Kommuner och Landstings metod, vilken utgår från trafikmängd, skyltad hastighet samt avstånd mellan väg och mottagare.

Bullernivåerna bedöms enligt denna beräkning ej överstiga de riktvärden som gäller för en ny skolgård.

BARNDIALOG

Dialog med elever åk 1-6

En dialog med elever hölls på skolan den 2 mars 2022. I dialogen deltog elevrådet, bestående av två representanter från vardera klass åk 1-6 samt en lärare. Från kommunen deltog ansvarig planarkitekt, tillika landskapsarkitekt.

De lägre årskurserna hade innan dialogen diskuterat frågorna i respektive klass och återgav klassens svar. De äldre årskurserna representerade sina klasser när de svarade.

Resultatet av dialogen redovisas nedan. Då eleverna svarade klassvis innebär exempelvis x6 att alla sex klasser svarade detta.

Vad tycker du om att göra när du är ute/Vad är bra med befintlig skolgård?

- Gaggarinken x6
- Skogen x5
- Skridskobanan x5
- Att den är stor x4
- Klätterställningen x3
- Planket x3
- Lekoteket x2
- Fotbollsplanen x2
- Backen/kullen x2
- Basketplanen x2
- King x2
- Pingisbord x2
- Hästhoppning på rinken
- Att det är varierat underlag (asfalt, grus, gräs)

Vad tycker du är mindre bra med befintlig skolgård/vad saknar du?

- Sarg runt isen x3
- Kinagunga (fågelbogunga) x2
- Tydligare kingrutor x2
- Rutschkana till klätterställningen
- Studsmatta
- Karuseller

- Kompisgunga (som man sitter två på)
- Fler gungor
- Större sandlåda
- Saknas stor gräsmatta
- Hallonbuske
- Berg- och dalbana
- Låg rink runt basketplanen
- Fotbollsplan med gräs
- Större klätterställning
- Pingisracketen är trasiga
- Dåligt med bollar
- Basketplanen är för liten, målen för låga och sneda
- Nya pingisbord
- För stora fotbollsmål
- Önskar med grejer, mer saker att göra, inte bara asfalt
- Fotbollar och basketbollar är dåligt pumpade
- Mycket i lekoteket är trasigt
- Linbana
- Fotbollsnäten är trasiga

Vad tycker du är bra med den nuvarande skolan?

- Bra att vi har en gympasal x2 (inte behöver åka till Tärnsjö för att ha idrott)
- Marmorgolvet i foajen
- Finns saker till alla barn
- Finns lärare ute
- PREST-rummet (praktiska och estetiska ämnen)
- Att det inte är så många trappor
- Att det finns kill- och tjejtoaletter
- Biblioteksrummet
- Stora klassrum
- "Förhörssrum" (grupprum)

Vad tycker du är mindre bra med den nuvarande skolan?

- Fräschare och lite större toaletter x4
- Fler grupprum x4
- Större gympasal x2
- Det är kallt i klassrummen x2
- Önskar fler eluttag x2
- Önskar större omklädningsrum x2
- Kallt vatten i duschen, önskar kunna ställa in värmen i alla duschar (automatiskt i alla utom en nu) x2
- Önskar fler duschar
- Önskar duschbås istället för draperier, gärna så man kan stänga och låsa
- Önskar en vägg vid dörren i tjejernas omklädningsrum (lika som i killarnas)
- Tjejernas omklädningsrum är litet
- Saknar slöjdsalar
- För litet bibliotek
- Saknar hiss
- Att man inte kan ändra markiserna i varje klassrum
- Klädskaåp för ytterkläder
- Filmduk i PREST-rummet

- Önskar extra pennor och sudd
- Att alla kan ha en egen bänk
- Egen dator
- Mer regler, tex att man inte får svära

Vad tror ni blir bra med den nya skolan?

- Att det blir större
- Fler toaletter
- Fler grupprum
- Alla får plats i ett hus
- Större och finare
- Allt

Önskemål och reflektioner om den nya skolgården:

- Roligt med parkour
- Önskar bänkar med bord (gärna under tak)
- Kommer det bli för liten yta för både fotboll och basket?
- Kommer det gå att åka skridskor på ytan för fotboll och basket?
- Roligt med cykelbana

Övriga frågor och önskemål:

- När kommer bygget börja?
- Hur lång tid kommer bygget ta?
- Var ska eleverna vara under byggnationen?
- Kommer det bli nya slöjdsalar?
- Önskar före/efter-bilder (eller video) på skolan och skolgården

ANALYS AV PLANFÖRSLAGET

Förskola och skola

Eleverna såg positivt på utbyggnaden av skolan och den nya förskolan. De var framförallt positiva till att alla då får plats i ett hus, att det blir större och finare och att det blir fler grupprum och toaletter.

Utöver det som planeras hade de även starka önskemål om gymnastiksalen och omklädningsrummen. Tjejernas omklädningsrum upplevs som för litet och de önskar en vägg innanför dörren så man inte ser rakt in när dörren öppnas. De klasser som har många tjejer i klassen upplever även att det är för få duschar så att alla inte hinner duscha innan nästa lektion börjar. Vattnet i duscharna upplevs också som kallt, önskemål kom om att själv kunna ställa in värmen i alla duschar samt att få duschbås istället för draperier.

Eleverna önskade även slöjdsalar och fler grupprum. Grupprum och nya klassrum planeras det för men inte slöjdsalar eller större omklädningsrum och gymnastiksal.

Utemiljö

Eleverna var nyfikna på hur den nya skolgården planeras bli och var positiva till förslagen med parkour, cykelbana och att det kommer planteras fler träd.

De var dock fundersamma på om ytan för fotboll och basket kommer bli tillräckligt stor för alla elever och funderade på om det går att lösa på något

annat sätt så det kan få en större yta. De önskar även fortsatt ha möjlighet att åka skridskor på ytan vintertid.

De äldre eleverna önskade även bänkar med bord, gärna under tak, där man kan sitta och umgås, spela kort mm.

Trafiksituation

Eleverna var positiva till att det blir många cykelställ på båda sidorna av skolan. De noterade de planerade ytorna för parkering, hämta/lämna samt skolbussen och hade inga synpunkter på det.

Åtgärder

Önskemål och synpunkter har lämnats vidare till barn- och utbildningsförvaltningen, lokalstrateg samt fastighetsbolaget.

FORTSATT ARBETE

Planarbete

De önskemål och synpunkter som framkommit under dialogen med eleverna påverkar inte den detaljplaneändring som nu pågår. Önskemål och synpunkter har lämnats vidare till ansvariga och delaktiga i den fortsatta projekteringen.

Barnkonsekvensanalysen ligger med som en bilaga till detaljplanen och resultatet redogörs för i plan- och genomförandebeskrivningen.

Återkoppling

Återkoppling till eleverna kommer ske med svar på de frågor de ställt och information om hur deras synpunkter hanteras i den fortsatta projekteringen.

SLUTSATS

De önskemål och synpunkter som framkommit i barnkonsekvensanalysen föranleder inga ytterligare ändringar i detaljplanen. De önskemål och synpunkter som framkommit i dialogen med elever på skolan lämnas vidare till den fortsatta projekteringen.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Barnkonsekvensanalysen har upprättats av Hanna Löfstrand, planarkitekt och landskapsarkitekt mark- och planeringsenheten. Planintressenten står för illustrationer av planerad till- och nybyggnad.

För mark- och planeringsenheten,

Hanna Löfstrand

Planarkitekt